

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **M. K.**, zast. Mgr. Ing. Janem Zonkem, advokátem se sídlem Sadová 1585/7, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 5. 2021 č. j. 19 Ad 15/2020 - 64,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaná **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna a náhrada hotových výdajů ustanoveného advokáta Mgr. Ing. Jana Zonka, **se určuje** částkou 1573 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 3. 2020, č. j. X (dále jen „rozhodnutí žalované“); tímto rozhodnutím žalovaná zamítla námitky stěžovatele a potvrdila rozhodnutí žalované ze dne 12. 12. 2019, č. j. X (dále také jen „prvostupňové rozhodnutí“). Posledně uvedeným rozhodnutím žalovaná zamítla žádost stěžovatele o přiznání invalidního důchodu pro nesplnění podmínek podle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

[2] Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel požádal dne 16. 9. 2019 o přiznání dávky důchodového pojištění – invalidního důchodu, k čemuž doložil posudek o invaliditě vypracovaný MUDr. J. Š., lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná – podle tohoto posudku byl stěžovatel invalidní od 4. 10. 2019 s celkovou mírou poklesu pracovní schopnosti o 35 %, přičemž podle tohoto posudku je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu středně těžké postižení funkce dolní končetiny uvedené v kapitole XV, oddílu B, položce 13b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje

posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity); toto postižení je charakterizováno značnou deformitou bérce nebo stehna, svalovou atrofií, značným omezením funkce končetiny, vykonáváním některých denních aktivit s obtížemi. Žalovaná prvostupňovým rozhodnutím žádost stěžovatele zamítla, neboť stěžovatel nesplňoval podmínky podle § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění (nezískal potřebnou dobu pojištění).

[3] Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel námitky, ve kterých uváděl, že invalidita vznikla v důsledku pracovního úrazu, proto mu nárok na přiznání invalidního důchodu vznikl bez ohledu na získanou dobu pojištění. Žalovaná následně nechala vypracovat nový posudek o invaliditě, který zpracovala MUDr. M. R., lékařka České správy sociálního zabezpečení, pracoviště Ostrava. Dle tohoto posudku je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti lehké zdravotní postižení funkce dolní končetiny [stěžovatel utrpěl při pádu ze žebříku dislokovanou zlomeninu levé patní kosti a dislokovanou intraartikulární zlomeninu levého distálního radia (vřetenní kosti)], míra poklesu pracovní schopnosti tak dosahuje 15 % (položka 13a oddílu B kapitoly XV přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity). Podle posudku MUDr. R. jsou závěry předchozího posudku MUDr. Š. nadhodnocené. Žalovaná poté žalobou napadeným rozhodnutím námitky stěžovatele zamítla a zdůraznila, že s ohledem na nízký pokles pracovní schopnosti [15 %, přičemž pro přiznání invalidního důchodu je podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění vyžadován pokles nejméně o 35 %] nemohla jeho žádosti vyhovět bez ohledu na potřebné doby pojištění či vznik invalidity v důsledku pracovního úrazu.

[4] Proti rozhodnutí žalované podal stěžovatel žalobu, kterou krajský soud podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jako nedůvodnou zamítl. Před rozhodnutím ve věci samé nechal krajský soud vypracovat posudek o invaliditě posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě (podle tohoto posudku je míra poklesu pracovní schopnosti stěžovatele max. 15 %; předchozí posudek MUDr. Š. je nadhodnocený, v doložených lékařských nálezech není popsána značná deformita bérce nebo stehna, ani svalové atrofie či značné omezení funkce končetiny) a posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně (také podle tohoto posudku je míra poklesu pracovní schopnosti stěžovatele max. 15 %, i tento posudek uzavřel, že předchozí posudek MUDr. Š. je nadhodnocený, pro stanovení vyššího poklesu pracovní schopnosti nebyly nalezeny objektivní důvody). Na základě těchto dvou posudků, které shledal krajský soud přesvědčivými, úplnými a vypracovanými na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím k tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy, zamítl stěžovatelovu žalobu.

[5] Stěžovatel napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, ve které odkázal na § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Výslovně uvedl, že závěry obou posudkových komisí neodpovídají jeho skutečnému zdravotnímu stavu a zdravotnické dokumentaci. Zejm. má stěžovatel za to, že nebyla zohledněna skutečnost, že i když nemá „v naprostém klidu“ žádné bolesti, po fyzické aktivitě musí následně „např. dva dny odpočívat“. Ani po absolvování rehabilitací není stále chopen ujit větší vzdálenost, má problémy s chůzí po nerovném terénu, v levé ruce neudrží těžší předměty a musí užívat léky proti bolesti. Vypracované posudky jsou proto neúplné a nepřesvědčivé. Stěžovatel má za to, že lze stanovit jinou rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu – a sice zdravotní postižení uvedené v kapitole XV, oddílu B, položce 13b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, tj. středně těžké postižení funkce dolní končetiny (nikoli lehké

pokračování

postižení funkce dolní končetiny) – to ostatně bylo stanoveno již v posudku MUDr. Š., který jej shledal invalidním. Správní orgán současně neřešil otázku, že pokles pracovní schopnosti stěžovatele vznikl v důsledku pracovního úrazu.

[6] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti zdůraznila, že zdravotní stav stěžovatele posoudili odborníci – lékaři posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě a v Brně, obě posudkové komise potvrdily, že míra poklesu pracovní schopnosti stěžovatele nepřesahuje 15 %. Funkční postižení v intenzitě indikující invaliditu prokázáno nebylo, žalovaná proto uzavřela, že označené kasační důvody nemohou obstát.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je řádně zastoupen (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[8] S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před krajským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Novelou s. ř. s. provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. (s účinností od 1. 4. 2021) byl totiž rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti. Nově se nejedná jen o „*věci mezinárodní ochrany*“, nýbrž o všechny „*věci, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce*“. Tato změna však nezakládá žádný rozumný důvod měnit kritéria přijatelnosti kasační stížnosti (shodně již rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021 - 28, nebo ze dne 11. 6. 2021, č. j. 10 As 154/2021 - 23). Při rozhodování o (ne)přijatelnosti kasační stížnosti proto soud i nadále vychází z ustálených kritérií (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS).

[9] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. Podle citovaného usnesení je tedy kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] V nyní souzené věci Nejvyšší správní soud neshledal naplnění některého z výše uvedených typových případů a dospěl k závěru, že kasační stížnost není přijatelná.

[11] Stěžovatel napadal v kasační stížnosti především závěry posudkových komisí, které posuzovaly jeho zdravotní stav. Je toho názoru, že posudkové komise nezohlednily všechny jeho zdravotní obtíže.

[12] K takovým námitkám soud předesílá, že dle ustálené judikatury je posouzení vzniku invalidity otázkou odbornou, medicínskou, a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003,

č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, č. 511/2005 Sb. NSS; ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009 - 46; či ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 - 20). Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny k posouzení poklesu pracovní schopnosti a zaujetí posudkových závěrů o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku.

[13] Posudkové řízení je tedy specifickou formou správní činnosti, spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. Posudek posudkové komise je v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je správní soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě odůvodnila, aby byly přesvědčivé i pro soud, který nemá (a ani nemůže mít) odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82, č. 526/2005 Sb. NSS, a ze dne 14. 12. 2017, č. j. 5 Ads 158/2016 - 57).

[14] Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad uvedených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na svůj mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (srov. např. již shora uvedený rozsudek NSS č. j. 6 Ads 11/2013 - 20, či rozsudek NSS ze dne 24. 2. 2004, č. j. 5 Ads 49/2003 - 136).

[15] Jak již bylo uvedeno výše, požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy.

[16] V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěná zdravotní postižení zakládají dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a pokud je příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity), které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu. Jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se přitom nesčítají, ale procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto rozhodujícího zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy komise vyhodnotí podle charakteru zdravotního postižení na

pokračování

základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy téže vyhlášky a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci stanoveného rozpětí.

[17] Krajský soud v napadeném rozsudku zcela přesvědčivě popsal, jak hodnotil ve spise obsažené odborné podklady – jednalo se o celkem 4 posudky týkající se zdravotního stavu stěžovatele; posudek MUDr. Š., který stěžovatel předložil k žádosti o přiznání invalidního důchodu; dále posudek MUDr. R., zpracovaný na základě žádosti žalované pro rozhodnutí o námitkách stěžovatele a posudky posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě a v Brně, zpracované v průběhu řízení u krajského soudu. Oba tyto posudky, vč. posudku MUDr. R. se na hodnocení zdravotního stavu stěžovatele shodly a vysvětlily, proč považují první posudek MUDr. Š. za nadhodnocený – dle jejich závěrů (podpořených ve spise založenými lékařskými zprávami) nebyla u stěžovatele shledána značná deformita bérce nebo stehna, ani svalové atrofie či značné omezení funkce končetiny, jež by odůvodňovaly klasifikaci stěžovatelova zdravotního postižení jako středně těžkého postižení funkce dolní končetiny.

[18] Ze spisu dále vyplývá, že stěžovatel se dostavil k posudkovým komisím Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě a v Brně, aniž by používal jakoukoli opěrnou pomůcku (např. francouzské hole) s lehkým napadáním na levou dolní končetinu. Posudkové komise, jejichž členy byl také odborný lékař v oboru ortopedie, neshledaly stěžovatele invalidním. Oba posudky vypracované v průběhu soudního řízení, jakož i posudek MUDr. R. uzavřely, že stěžovatel je schopen práce v menším rozsahu a intenzitě v nenáročných dělnických profesích, bez dlouhé chůze; není však vhodná práce vyžadující opakované zvedání a přenášení těžkých břemen. Maximální míru poklesu pracovní schopnosti stěžovatele hodnotily 15 %.

[19] Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem uzavírá, že žalovaná objektivně hodnotila všechny odborné podklady založené ve spise a přezkoumatelným způsobem se vypořádala se závěry posudku MUDr. Š., který stanovil pokles pracovní schopnosti stěžovatele o 35 %, tj. odlišně od ostatních lékařských posudků. Stěžovatel přitom nijak nespecifikoval, jaké odborné podklady měly žalovaná či krajský soud při svém rozhodnutí pominout. Uvedl toliko to, že závěry obou posudkových komisí neodpovídají jeho skutečnému zdravotnímu stavu a zdravotnické dokumentaci. Tato tvrzení jsou ovšem v rozporu s obsahem spisu. Odborné posudky shledal krajský soud i Nejvyšší správní soud úplnými, přesvědčivými a správnými ve smyslu opakovaně zmíněného rozsudku NSS č. j. 6 Ads 11/2013 - 20.

[20] A pokud jde o druhou z námitek obsažených v kasační stížnosti, podle které se správní orgány nezabývaly příčinou vzniku stěžovatelova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, který byl způsoben v důsledku pracovního úrazu, Nejvyšší správní soud uvádí, že tato námitka se míjí s podstatou posuzované věci. Již žalovaná v rozhodnutí ze dne 31. 3. 2020, č. j. X, stěžovateli zcela jednoznačně vysvětlila, že stěžovatelův nepříznivý zdravotní stav, resp. míra poklesu jeho pracovní schopnosti nedosahuje nejmeně 35 %, proto není rozhodující, zda k tomuto stavu došlo v důsledku pracovního úrazu, či zda bylo nezbytné splnit podmínku spočívající v potřebné době pojištění. V obou případech stěžovatel podmínky pro přiznání invalidního důchodu podle § 38 ve spojení s § 39 zákona o důchodovém pojištění nesplňuje.

[21] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele – nejedná se o otázku, která dosud nebyla řešena judikaturou, byla řešena rozdílně, případně vyžadovala učinit judikaturní odklon, a nejde ani o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto podanou kasační stížnost v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení se s ohledem na skutečnost, že odmítnutí pro nepřijatelnost představuje zjednodušený meritorní přezkum (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS), opírá o § 60 odst. 1 a 2 (nikoli však odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, nicméně právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti vůči neúspěšnému stěžovateli jí podle § 60 odst. 2 s. ř. s. nenáleží.

[23] Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí zástupci stěžovatele, který byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Zástupce stěžovatele, advokát Mgr. Ing. Jan Zonek, byl stěžovateli ustanoven usnesením krajského soudu ze dne 3. 2. 2021, č. j. 19 Ad 15/2020 - 45; přičemž v řízení o kasační stížnosti učinil zástupce stěžovatele jeden úkon právní služby, kterým je písemné podání soudu ve věci samé – kasační stížnost [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů]. Ustanovenému zástupci tak náleží odměna ve výši 1000 Kč (§ 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3 advokátního tarifu), dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tj. částka 1300 Kč, která se zvyšuje o DPH na částku 1573 Kč; která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 18. srpna 2022

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu